

CONCLUSIONS GENERALS

1. BALANÇ GLOBAL: AVENÇOS PARCIALS AMB GRANS MANCANCES ESTRUCTURALS

Després de deu anys de la signatura del Pacte Social contra la Corrupció, l'anàlisi exhaustiva dels 10 objectius i les 31 mesures del Decàleg permet establir les següents conclusions:

1.1. Compliment per àrees temàtiques:

Àrees amb compliment alt o mitjà-alt (60-80%):

- Transparència i publicitat de la informació pública (70%)
- Contractació pública i gestió economicofinancera (70-80%)
- Publicació de patrimoni i agendes dels alts càrrecs (parcial però significatiu)
- Control del finançament de partits en aspectes específics (60-70%)

Àrees amb compliment baix o nul (0-40%):

- Independència real dels òrgans de control (0%)
- Mitjans i recursos per a la justícia (0%)
- Democratització interna dels partits (0%)
- Límit de mandats dels càrrecs electes (0%)
- Participació ciutadana vinculant (0%)
- Organismes de seguiment del Pacte (0%)
- Reducció d'ús de diner en efectiu (30%)
- Control ciutadà efectiu (20-30%)

2. CONCLUSIONS PER OBJECTIUS DEL DECÀLEG

OBJECTIU 1: FINANÇAMENT DELS PARTITS

Conclusió principal: Compliment molt desigual amb avenços normatius insuficients.

Dades clau:

- Llei Orgànica 3/2015: Prohibició de donacions anònimes i límit de 50.000€ ✓
- Llímit penal de 500.000€ per finançament il·legal: massa elevat ✗
- Reducció de despeses electorals: 0% de compliment ✗
- Accés de noves formacions: discriminació persistent ✗

Conclusió específica: S'han establert controls, però els límits són tan alts que permeten finançament irregular significatiu sense conseqüències penals. La barrera d'entrada per a noves formacions perpetua el sistema de partits establerts.

OBJECTIU 2: TRANSPARÈNCIA

Conclusió principal: Èxit relatiu amb implementació incompleta.

Dades clau:

- Llei 19/2014 de Transparència: marc normatiu robust ✓
- Portal de Transparència operatiu ✓
- GAIP funcional per reclamacions ✓
- Publicació en temps real: no implementada ✗
- Format comprensible per ciutadania: insuficient ✗

Conclusió específica: Catalunya disposa d'un marc legal avançat en transparència, però la implementació és burocràtica i poc accessible. La informació es publica, però no es fa comprensible ni útil per al control ciutadà efectiu.

OBJECTIU 3: TRAÇABILITAT

Conclusió principal: Asimetria flagrant entre sector públic i privat.

Dades clau:

- Publicació de patrimoni d'alts càrrecs públics: implementat ✓
- Registre de Lobbies: voluntari, ineficaç ✗
- Patrimoni de directius d'empreses contractistes: 0% ✗

Conclusió específica: Es controla exhaustivament qui rep fons públics (càrrecs) però no qui els cobra (empreses contractistes). Aquesta asimetria revela una protecció del sector privat que contracta amb l'administració.

OBJECTIU 4: PERSECUCIÓ DE DELICTES

Conclusió principal: Fracàs absolut per manca de voluntat política.

Dades clau:

- Aforaments: mantinguts ✗
- Indults: mantinguts ✗
- Ràtio de jutges: molt per sota mitjana europea ✗
- Pressupost de Justícia: lluny del 3% ✗
- Cos de pèrits comptables: no creat ✗
- Protecció de denunciants: Llei 2/2023, avenç significatiu ✓

Conclusió específica: La justícia espanyola continua sense mitjans per perseguir eficaçment la corrupció. Els aforaments i la manca de recursos fan que molts casos prescrivin o acabin en absolucions per impossibilitat d'investigar. L'únic avenç real és la protecció de denunciants, però sense mitjans per investigar, les denúncies no prosperen.

OBJECTIU 5: INDEPENDÈNCIA D'ÒRGANS DE CONTROL

Conclusió principal: Partitocràcia consolidada, 0% de compliment.

Dades clau:

- Nomenaments per criteris tècnics: 0% ✗
- Prohibició de militància: 0% ✗
- Finançament independent: 0% ✗

Conclusió específica: Aquest és el punt amb menys avenços de tot el Decàleg. Els òrgans que haurien de controlar els polítics són triats pels polítics, en un clar conflicte d'interessos estructural que cap govern ha volgut resoldre.

OBJECTIU 6: REDUCCIÓ DE DINER EN EFECTIU

Conclusió principal: Avenços molt limitats, oportunitat perduda.

Dades clau:

- Bitllet de 500€ eliminat pel BCE ✓
- Límit de 1.000€ en pagaments (Llei 11/2021) ✓
- Bitllets de 200€ i 100€: mantinguts ✗
- Compte i targeta gratuïts universals: 0% ✗
- Targeta ciutadana multifunció: 0% ✗

Conclusió específica: S'han fet reformes mínimes, més per pressió europea que per voluntat pròpia. La proposta d'una targeta ciutadana que simplificaria l'administració i reduiria el frau no s'ha ni considerat.

OBJECTIU 7: CONTROL CIUTADÀ

Conclusió principal: Participació testimonial sense poder real.

Dades clau:

- Accés a informació: garantit ✓
- Reconeixement d'observatoris ciutadans: 0% ✗
- Consells ciutadans amb poder: 0% ✗
- Consultes obligatòries: 0% ✗
- Assemblees de rendició de comptes: 0% ✗

Conclusió específica: S'ha confós participació amb informació. La ciutadania pot accedir a dades, però no té mecanismes vinculants per actuar quan detecta irregularitats. Els observatoris ciutadans com l'O3C fan una feina fonamental sense cap reconeixement ni suport institucional.

OBJECTIU 8: PARTITS I CÀRRECS ELECTES

Conclusió principal: Resistència total al canvi, 0% en aspectes clau.

Dades clau:

- Democràcia interna (primàries): 0% ✗

- Límit de mandats: 0% ✗
- Portes giratòries: regulació parcial ⚠
- Prestació d'atur per a càrrecs: 0% ✗

Conclusió específica: Els partits continuen sent estructures opaques i jeràrquiques. Cap govern ha volgut limitar els mandats perquè això afectaria directament els polítics en actiu. Les portes giratòries es regulen, però sense seguiment efectiu.

OBJECTIU 9: GESTIÓ PÚBLICA EFICAÇ

Conclusió principal: Èxit notable en contractació, pendent en altres aspectes.

Dades clau:

- Llei 9/2017 de Contractes: avenç molt significatiu ✓
- Prohibició fraccionament: implementat ✓
- Transparència en contractació: implementada ✓
- Costos reals per unitat de servei: 0% ✗
- Independència d'interventors: 0% ✗

Conclusió específica: La reforma de la contractació pública ha estat un èxit legislatiu important que ha reduït les oportunitats de corrupció. Però continua pendent la publicació de costos reals que permetria avaluar l'eficiència de la gestió.

OBJECTIU 10: ORGANISMES DE SEGUIMENT

Conclusió principal: Fracàs total, 0% de compliment.

Dades clau:

- Comissió Parlamentària permanent: no creada ✗
- Mecanisme de seguiment: inexistent ✗

Conclusió específica: Aquesta és la causa principal de la manca de compliment dels altres objectius. Sense un organisme que faci seguiment i rendició de comptes, els compromisos polítics queden en paper mullat.

3. CONCLUSIONS METODOLÒGIQUES

3.1. Comparativa amb l'informe de la Generalitat (2020)

Divergències principals:

L'informe oficial de 2020 presentava un balanç més positiu:

- 5 mesures "completades" vs. l'anàlisi actual que mostra compliment parcial
- Enfocament en "avenços assolits" vs. enfocament en "objectius aconseguits"
- Valoració de processos iniciats vs. valoració de resultats finals

Explicació de les divergències:

- L'informe oficial valora el que s'ha fet dins les competències disponibles
- L'anàlisi actual valora el compliment dels objectius originals del Pacte
- Diferents criteris d'avaluació: activitat vs. impacte

Conclusió metodològica: Ambdós enfocaments són vàlids però complementaris. L'informe oficial mostra l'esforç i la voluntat; l'anàlisi independent mostra l'efectivitat real.

4. CONCLUSIONS SOBRE LES CAUSES DE L'INCOMPLIMENT

4.1. Factor competencial

Problema identificat: 10 de les 31 mesures són competència estatal, no autonòmica.

Impacte:

- Aforaments, indults, finançament de partits, democratització interna
- La Generalitat ha fet propostes a l'Estat que no han estat ateses, això explica part de l'incompliment, però no tot

Conclusió: El marc competencial explica aproximadament el 30% de l'incompliment. El 70% restant depèn de voluntat política.

4.2. Factor de voluntat política

Problema identificat: Les mesures no implementades tenen un denominador comú: requereixen que els polítics renunciïn a poder.

Exemples clars:

- Límit de mandats: cap polític vol limitar la seva pròpia carrera
- Òrgans independents: cap partit vol perdre el control dels controladors
- Participació vinculant: cap govern vol compartir decisions
- Aforaments: cap parlament vol perdre els seus privilegis

Conclusió: No és un problema tècnic ni de recursos, és un problema de voluntat. Els polítics no aproven mesures que els limitin.

4.3. Factor de pressió ciutadana

Problema identificat: La mobilització social de 2015 no s'ha mantingut amb la mateixa intensitat.

Evidència:

- Els avenços (transparència, protecció de denunciants) coincideixen amb moments de pressió social
- L'estancament coincideix amb períodes de menor mobilització
- Les mesures implementades són les menys "costoses" políticament

Conclusió: La pressió ciutadana organitzada és efectiva, però requereix continuïtat. Sense seguiment constant, els compromisos s'obliden.

5. CONCLUSIONS SOBRE L'IMPACTE REAL

5.1. Ha disminuït la corrupció?

Dades objectives:

- Espanya continua en posicions mitjanes-baixes als rànquings internacionals de percepció de corrupció
- Catalunya ha millorat en transparència però continuen apareixent casos de corrupció
- Els casos coneguts són més visibles (per la transparència), però no necessàriament menys freqüents

Conclusió: La transparència ha fet més visible la corrupció, però no l'ha reduït estructuralment. Les mesures preventives reals (independència de jutges, límit de mandats, etc.) no s'han implementat.

5.2. Ha millorat la confiança ciutadana?

Indicadors:

- La confiança en les institucions polítiques continua sent baixa
- La participació electoral no ha augmentat significativament
- La percepció ciutadana és que "tots són iguals"

Conclusió: Les mesures implementades no han aconseguit restaurar la confiança ciutadana en les institucions. La transparència sense conseqüències genera més frustració que confiança.

5.3. S'han evitat nous casos?

Anàlisi:

- La millora en contractació pública pot haver reduït oportunitats
- La publicació de patrimonis permet detectar enriquiments
- Però la manca de mitjans a la justícia impedeix la persecució efectiva

Conclusió: S'han posat barreres que dificulten la corrupció, però no s'han creat mecanismes efectius per perseguir-la quan es produeix.

6. CONCLUSIONS SOBRE LES ESTRATÈGIES DE MILLORA

6.1. El que ha funcionat

Mesures efectives:

1. **Marc normatiu de transparència:** Llei 19/2014
2. **Portal de Transparència:** Eina accessible i útil

3. **GAIP:** Mecanisme de reclamació funcional
4. **Reforma de contractació:** Llei 9/2017
5. **Protecció de denunciants:** Llei 2/2023
6. **Codi de Conducta:** Per alts càrrecs

Factors d'èxit comuns:

- Marc legal clar i precís
- Eines tecnològiques de suport
- Responsables identificats
- No requereixen renúncia de poder significativa

6.2. El que no ha funcionat

Mesures fallides:

1. **Organismes de seguiment:** Mai creats
2. **Límit de mandats:** Mai considerat
3. **Independència d'òrgans:** Mai plantejada seriosament
4. **Participació vinculant:** Quedada en declaracions

Factors de fracàs comuns:

- Requereixen renúncia de poder
- Afecten directament els polítics en actiu
- No hi ha pressió ciutadana sostinguda
- No hi ha mecanismes de seguiment

6.3. Lliçons apreses

Lliçó 1: Les mesures de transparència passiva s'implementen, les de control actiu no.

Lliçó 2: Sense organismes de seguiment amb poder real, els compromisos polítics són paper mullat.

Lliçó 3: La pressió ciutadana organitzada és imprescindible per mantenir el moment reformista.

Lliçó 4: Les competències estatals són una barrera real, però també una excusa convenient.

Lliçó 5: La tecnologia (portals, dades obertes) pot accelerar el control, però no substitueix la voluntat política.

7. CONCLUSIONS PROSPECTIVES

7.1. Escenari tendencial (si no es fa res)

Previsió:

- Manteniment dels nivells actuals de transparència
- Estancament en reformes estructurals
- Continuació dels casos de corrupció
- Increment de la desafecció ciutadana
- Perpetuació de la partitocràcia

Probabilitat: Alta (80%)

7.2. Escenari de millora incremental

Condicions:

- Pressió ciutadana moderada però sostinguda
- Implementació gradual de mesures pendents
- Millora dels mecanismes de seguiment

Previsió:

- Avenços en participació ciutadana
- Algunes reformes en òrgans de control
- Millora gradual de la percepció

Probabilitat: Mitjana (40%)

7.3. Escenari de reforma profunda

Condicions:

- Crisi de confiança política intensa
- Mobilització ciutadana massiva
- Consens ampli entre forces polítiques
- Lideratge polític valent

Previsió:

- Implementació del límit de mandats
- Reforma dels òrgans de control
- Participació ciutadana vinculant
- Reforçament real de la justícia

Probabilitat: Baixa (15%)

8. CONCLUSIONS FINALS I SÍNTESI

8.1. Resposta a la pregunta central

Pregunta: Deu anys després del Pacte Social contra la Corrupció, s'han complert els objectius?

Resposta: Parcialment i de manera molt desigual.

- S'ha avançat significativament en transparència passiva (60-70%)
- S'ha fracassat rotundament en reformes estructurals (0-20%)
- El balanç global és d'un 35-40% de compliment real

8.2. Diagnòstic principal

La conclusió més important d'aquest informe és que tenim transparència sense transformació.

Sabem més coses sobre com funciona l'administració, però:

- Els mateixos partits controlen els òrgans de control
- La justícia continua sense mitjans
- La ciutadania continua sense poder real
- La corrupció continua apareixent

8.3. El problema de fons

No és un problema tècnic, és un problema polític.

Les mesures que s'han implementat són les que no molesten el poder:

- Publicar informació: sí
- Limitar mandats: no
- Crear portals: sí
- Fer òrgans independents: no
- Fer formacions: sí
- Donar poder a la ciutadania: no

La conclusió és clara: els polítics han implementat les mesures que els fan semblar transparents, però no les que els limitarien realment.

8.4. La paradoxa de la transparència

Som més transparents que mai, però la ciutadania confia menys que mai en les institucions ja que aquesta a transparència sense conseqüències genera frustració. Quan la ciutadania veu irregularitats però no veu que s'actui, la sensació d'impunitat augmenta.

8.5. El rol dels organismes de control

Constatació: Catalunya disposa d'organismes de control (Sindicatura, Oficina Antifrau, Síndic de Greuges, GAIP) que fan una bona feina.

Però: Aquests organismes tenen tres limitacions crítiques:

1. Són triats pels polítics (GAIP parcialment independent)
2. No tenen potestat sancionadora directa
3. Els seus informes sovint no tenen conseqüències

Tenim controladors, però sense independència ni poder real. És com tenir policies sense autoritat per detenir.

8.6. El factor ciutadà

L'Observatori Ciutadà contra la Corrupció i altres entitats fan una feina fonamental de fiscalització però aquesta feina no té reconeixement institucional, finançament ni capacitat vinculant.

Conclusió: La ciutadania organitzada és l'únic contrapoder real com s'ha demostrat durant aquest any, però treballa sense xarxa i sense eines.

8.7. Comparativa amb altres països

Referència: Països amb menys corrupció (Dinamarca, Finlàndia, Suècia, Països Baixos).

Diferències clau:

- Òrgans de control realment independents
- Justícia amb mitjans adequats
- Cultura de dimissió davant escàndols
- Límits de mandats en molts càrrecs
- Penalització social intensa de la corrupció

Conclusió: No és qüestió de tenir més lleis, és qüestió de tenir millors hàbits democràtics.

8.8. El cost de la inacció

Estimació: Segons estudis europeus, la corrupció costa entre el 2% i el 5% del PIB anual.

A Catalunya: Entre 4.000 i 10.000 milions d'euros anuals.

En deu anys: Entre 40.000 i 100.000 milions d'euros.

Conclusió: El cost d'implementar les mesures pendents és infinitament menor que el cost de no fer-ho.

8.9. La finestra d'oportunitat

Moment actual: Deu anys del Pacte, moment de balanç i renovació de compromisos.

Oportunitat: La Cimera contra la Corrupció pot ser el punt d'inflexió.

Risc: Si aquesta Cimera acaba en declaracions sense compromisos concrets i seguiment, serà una oportunitat perduda.

Conclusió: Aquest és el moment de passar de la transparència a la transformació.

8.10. Conclusió final

Fa deu anys, milers de ciutadans van dir "prou" a la corrupció i van exigir canvis profunds.

Avui, tenim més informació però no més poder. Tenim més transparència però no més justícia. Tenim més codis però no més conseqüències.

El repte no és crear més lleis ni més organismes. El repte és tenir el coratge polític de:

1. Limitar el propi poder
2. Fer els òrgans de control realment independents
3. Dotar la justícia de mitjans reals
4. Donar poder vinculant a la ciutadania
5. Crear mecanismes de seguiment amb dents

Sense això, d'aquí deu anys estarem fent el mateix balanç: molt de soroll, poques nous, i la ciutadania encara més desencantada.

La pregunta no és tècnica, és política: Tenim el coratge de fer els canvis reals que la democràcia necessita?